

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 390/2017-30

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 6. októbra 2017 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Lajosa Mészáros (sudca spravodajca) prerokoval prijatú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátkou JUDr. Emíliou Korčekovou, Advokátska kancelária, Novomeského 25, Pezinok, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 66/2011 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDACTED] na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 66/2011 porušené boli.

2. [REDACTED] priznáva finančné zadosťučinenie v sume 1 500 € (slovom tisícpäťsto eur), ktoré mu je Okresný súd Bratislava I p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. [REDACTED] priznáva úhradu trov právneho zastúpenia v sume 296,44 € (slovom dvestodevät'desiatšesť eur a štyridsaťštyri centov), ktorú je Okresný súd Bratislava I povinný vyplatiť na účet jeho advokátky JUDr. Emílie Korčekovej, Advokátska kancelária, Novomeského 25, Pezinok, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Vo zvyšnej časti sťažnosti nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. II. ÚS 390/2017-9 z 22. júna 2017 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 66/2011 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

2. Z obsahu sťažnosti vyplynulo:

«(...) Sťažovateľ má postavenie navrhovateľa v kompenzačnom konaní na zaplatenie odškodného - nemajetkovej ujmy v sume 20.000,- € vedenom na Okresnom súde Bratislava I od 04.05.2011 pod č.k.7C/66/2011 podľa zák. č. 514/2003 Z. z., pričom sťažovateľ podaním zo dňa 20.10.2010 (...) doručil Ministerstvu spravodlivosti SR žiadosť o predbežné prerokovanie nároku na odškodné, na čo Ministerstvo spravodlivosti SR nereagovalo.

Ergo kompenzačné konanie o odškodnení nemajetkovej ujmy tým dľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva trvá fakticky od 20.10.2010, teda viac ako 5 rokov,

vinou ad hoc úkonov súdu s výraznými časovými odstupmi (prvé a posledné pojednávanie sa uskutočnilo dňa 12.04.2012) a jeho pasivitou a neefektívnym konaním, porušením zásady rýchlosti súdneho konania (§ 6 O.s.p.) medzi jednotlivými ad hoc úkonmi súdu s výraznými až niekoľkoročnými časovými odstupmi - aktuálne viac ako 3 roky a 7 mesiacov, pričom porušovateľ so sťažovateľom nekonal ani v čase jeho pobytu v ÚVV a ÚVTOS [REDAKOVANÉ], hoc mohol a mal ideálnu príležitosť zabezpečiť jeho účasť na pojednávaní predvedením, ideálna možnosť doručovania písomností do ÚVV a ÚVTOS [REDAKOVANÉ] (...) v období jeho nezákonnej a svojvoľnej väzby vinou práve Okresného súdu Bratislava I - vid'. Nález Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 244/2015 z 2.7.2015, čo je z ústavného hľadiska neprijateľné, neakceptovateľné, vinou porušovateľa došlo k porušeniu „primeranej lehoty“ podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, porušeniu práva sťažovateľa na prerokovanie kompenzačnej veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

Ku dňu podania tejto ústavnej sťažnosti porušovateľ nekoná efektívne, sústredene, nekoná v súlade s ustanovením § 6 O. s. p, § 100 O. s. p, § 114 ods. 1 O. s. p., čo má a malo za následok, že ochrana práv sťažovateľov v dôsledku neefektívneho konania, ad hoc úkonov zo strany porušovateľa s výraznými časovými odstupmi nedosiahla požadovanej kvality a rýchlosti rozhodnutia vo veci samej v súlade s konštantnou judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (v ďalšom „ESLP“). Porušovateľ nezabezpečil postup podľa §-u 114 ods. 1 O.s.p., hoc bol k tomu povinný.

Ergo ochrana práv sťažovateľa nie je rýchla a účinná, pričom konanie o odškodnení sťažovateľa, včítane predbežného prerokovania nároku listom zo dňa 19.10.2010 - doručený 20.10.2010 (...) trvá už viac ako 5 rokov a 1 mesiac, čo nie je prípustným a ústavne právne konformným.

Kompenzačné konanie, ktoré dľa judikatúry ESLP - vid'. nižšie malo byť rozhodnuté do 11. mesiacov, nebolo doposiaľ riadne prejednané a rozhodnuté čo najrýchlejšie.

Sťažovateľ vzhľadom na skutkový stav veci a okolnosti prípadu k neefektívnemu a nesúrodému, nekoncentrovanému konaniu porušovateľa neprispel. Sťažovateľ k prietahom v kompenzačnom konaní o odškodnení voči Slovenskej republike v zast. Ministerstvom spravodlivosti SR a porušeniu primeranej lehoty v zmysle čl. 6 ods. 1 Dohovoru neprispel.

Stav právnej neistoty sťažovateľa o výsledok kompenzačného konania - konania o odškodnení stále trvá a to už viac ako 5 rokov a 1 mesiac, z toho v kompenzačnom konaní pred porušovateľom viac ako 4 roky a 7 mesiacov (od 04.05.2011), čo nie je nesúladne s konštantnou judikatúrou ESĽP.

Vec je dľa sťažovateľa po právnej a skutkovej stránke jednoduchá, nezložitá. Najmä ak sťažovateľ hodnoverne preukázal súdu splnenie kumulatívnych podmienok k priznaniu odškodnenia za prietahy za účinnosti zák. č. 514/2003 Z.z., na ktorých sa taktiež nepodielal.

Vec má pre sťažovateľa mimoriadny význam.

Dľa judikatúry ESĽP o účinný prostriedok nápravy sa jedná v prípade, že je poškodenej osobe (sťažovateľ je obeť porušenia Dohovoru od r. 2004) priznaná primeraná výška zadostučinenia na základe rozhodnutia súdu, ktoré je rýchle, dostatočne odôvodnené a vykonané bez prietahov. (...)

Dľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva sa odškodnenie za prietahy v kompenzačných veciach posudzuje prísnejšie.

Dľa sťažovateľa je ním uplatnená výška primeraného zadostučinenia v sume 5.500,- EURO primeraná a spravodlivá, súladná s rozhodovacou praxou ESĽP v prípade kompenzačných vecí proti Slovenskej republike, teda 1.000,- EURO a viac za každý rok stavu právnej neistoty sťažovateľa o výsledok kompenzačného konania o odškodnení obeť porušenia práva zo strany Slovenskej republiky (...).

Sťažovateľ tvrdí, že je naďalej obeťou porušenia čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. (...)»

2.1 Vzhľadom na uvedené podstatné skutočnosti sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd o jeho sťažnosti nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo [REDAKOVANÉ] na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručené podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR a právo na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v kompenzačnom konaní č.k. 7C/66/2011 porušené boli.

2. Okresnému súdu Bratislava I sa prikazuje, aby v konaní vedenom pod č.k. 7C/66/2011 konal bez zbytočných prietahov.

3. [REDACTED] priznáva finančné zadosťučinenie v sume 5.500,- Eur, ktoré je Okresný súd Bratislava I povinný vyplatiť do 2 mesiacov od právoplatnosti nálezu.

4. [REDACTED] priznáva úhradu trov konania v sume 303,08 Eur, ktoré je Okresný súd Bratislava V (správne má byť Okresný súd Bratislava I, pozn.) povinný zaplatiť na účet jeho právnej zástupkyne - advokátky JUDr. Emílie Korčekovej do 2 mesiacov od právoplatnosti nálezu.“

3. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili účastníci konania, a to okresný súd zastúpený jeho predsedníčkou listom sp. zn. 1 SprV/52/2017 z 24. júla 2017, ku ktorému bolo pripojené vyjadrenie zákonnej sudkyne, ako aj chronológia úkonov vykonaných v napadnutom konaní.

3.1 Predsedníčka okresného súdu vo svojom vyjadrení uviedla tieto relevantné skutočnosti:

„(...) Zákonná sudkyňa, Mgr. Mgr. Miriam Plavčáková sa k ústavnej sťažnosti vyjadrila dňa 18.07.2017, vyjadrenie zákonnej sudkyne prikladám v prílohe. Chronologický prehľad úkonov vykonaných v spise sp. zn. 7C/66/2011 sa nachádza vo vyjadrení zákonnej sudkyne.

(...) Po preštudovaní spisového materiálu mám zato, že v predmetnom konaní sp. zn. 7C/66/2011, ide o skutkovo a právne zložitejšiu vec, nakoľko predmetom sporu je náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 20.000,00 Eur uplatnenej v zmysle zák. č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci.

Vychádzajúc zo spisového materiálu a prehľadu jednotlivých úkonov mám za to, že vo veci samej bol dňa 18.04.2016 vydaný rozsudok č. k. 7C/66/2011-135, ktorým súd žalobu žalobcu zamietol a žalovanému náhradu trov konania nepriznal. Voči tomuto rozsudku podal žalobca odvolanie. (...)

Čo sa týka otázky celkového predĺženia súdneho konania na tunajšom súde mám za to, že k predĺženiu prispeli aj samotné strany sporu a to v súvislosti s posúdením návrhu na zastavenie konania z dôvodu litispendencie a ním súvisiace úkony (pripojenie dotknutých spisov, odvolanie žalovaného), odročením pojednávania na strane žalobcu z dôvodu jeho ospravedlnenia (dňa 08.01.2016, 17.04.2016) a podaním odvolania žalobcom dňa 06.07.2016.

Vzhľadom na vyššie uvedené mám za to, že sťažnosť sťažovateľa je neopodstatnená, nakoľko vec bola dňa 18.04.2016 rozhodnutá rozsudkom č. k. 7C/66/2011-135 a následne predložená Krajskému súdu v Bratislave na rozhodnutie o odvolaní žalobcu a preto toho času nie je dôvod na odstraňovanie nečinnosti súdu, keďže mám za to, že ochrana základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov sa poskytuje v konaní pred ústavným súdom len vtedy, ak v čase uplatnenia tejto ochrany porušenie základného práva označenými orgánmi verejnej moci ešte trvalo.

(...) Konečné rozhodnutie ponechávam na zváženie Ústavnému súdu Slovenskej republiky a v prípade záveru, že právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov porušené bolo, žiadam, aby súd zvážil dôvodnosť a primeranosť finančného zadosťučinenia a nepriznal sťažovateľovi finančné zadosťučinenie v celej uplatnenej výške s poukazom na celkovú hodnotu sporu.

(...) Záverom Vám oznamujem, že Okresný súd Bratislava I podľa ustanovenia § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov, netrvá na ústnom prerokovaní veci pred Ústavným súdom Slovenskej republiky.“

3.2 Zákonná sudkyňa vo svojom vyjadrení uviedla tieto relevantné skutočnosti:

«(...) Nahliadnutím do súdneho spisu sp. zn. 7C/66/2011 som zistila, že od začatia konania, t.j. odo dňa 04.05.2011, kedy bola žaloba doručená tunajšiemu súdu, boli vo veci uskutočnené nasledujúce procesné úkony súdu a účastníkov konania:

1. Dňa 4.5.2011 bol súdu doručený návrh na začatie konania.

2. Dňa 2.6.2011 vyhotovil vyšší súdny úradník úradný záznam, že na pokyn zákonného sudcu v období od 16.5.2011 do 2.6.2011 nahliadol celkovo do 13 súdnych spisov tunajšieho súdu za účelom skúmania prekážky litispendencie, pričom litispendencia nebola zistená.

3. Dňa 2.6.2011 vyzval súd uznesením č.k. 7C/66/2011-33 odporcu na vyjadrenie sa k žalobnému návrhu. Uznesenie bolo odporcovi doručené dňa 10.6.2011.

4. Dňa 22.6.2011 bolo súdu doručené vyjadrenie odporcu k žalobnému návrhu, v ktorom odporca vzniesol námietku litispendencie.

5. Na základe pokynu sudcu zo dňa 30.6.2011 bolo vyjadrenie odporcu zaslané navrhovateľovi na vedomie. Navrhovateľ zásielku prebral dňa 8.8.2011. Zároveň dal sudca písomný pokyn na zapožičanie 2 súdnych spisov za účelom skúmania prekážky litispendencie, ktorú namietal odporca.

6. Dňa 13.7.2011 boli vyhotovené žiadosti o zapožičanie žiadaných spisov.

7. Dňa 28.7.2011 vyhotovil sudca úradný záznam o skutočnostiach zistených zo spisu sp.zn. 22C/8/2007. Zároveň dal pokyn kancelárii o vyhotovenie fotokópií zo zapožičaného spisu sp.zn. 22C/8/2007 a o zapožičanie spisu sp.zn. 26C/312/2009, ktorý bol v tom čase pripojený k spisu sp.zn. 32Cb/98/2006.

8. Dňa 8.8.2011 bolo súdu prostredníctvom elektronickej pošty doručené vyjadrenie navrhovateľa k vyjadreniu odporcu.

9. Dňa 22.8.2011 bola vyhotovená žiadosť o zapožičanie spisu sp.zn. 32Cb/98/2006.

10. Dňa 23.8.2011 bolo súdnym oddelením 32Cb oznámené, že vyžiadaný spis sa nachádza na Krajskom súde v Bratislave.

11. Dňa 23.9.2011 dal sudca pokyn o požiadanie Krajského súdu v Bratislave o nahliadnutie do spisu sp.zn. 32Cb/98/2006 a zároveň o doručenie vyjadrenia navrhovateľa na vedomie odporcovi.

12. Dňa 19.10.2011 a opätovne dňa 9.11.2011 bola prostredníctvom elektronickej pošty zaslaná žiadosť o nahliadnutie do spisu na Krajskom súde v Bratislave.

13. Dňa 24.11.2011 bolo z Krajského súdu v Bratislave oznámené, že zákonný sudca môže do spisu nahliadnuť v kancelárii č.d. 178.

14. Dňa 30.11.2011 vyhotovil sudca úradný záznam o skutočnostiach zistených zo spisu sp.zn. 26C/312/2009 s tým, že sa nejedná o litispendenciu.

15. Dňa 1.12.2011 stanovil sudca termín pojednávania na 12.4.2012 a zároveň dal pokyn asistentke, aby volala účastníkov konania.

16. Dňa 12.4.2012 bolo otvorené pojednávanie. Súd návrh odporcu na zastavenie konania z dôvodu prekážky litispendencie zamietol. Súd pojednávanie odročil na neurčito s tým, že nový termín pojednávania bude stanovený po vyhotovení uznesenia o zamietnutí návrhu na zastavenie konania.

17. Proti uzneseniu o zamietnutí návrhu na zastavenie konania z dôvodu prekážky litispendencie zo dňa 12.4.2012, č.k. 7C/66/2011-64 podal odporca dňa 31.5.2012 odvolanie.

18. Dňa 6.6.2012 dal sudca pokyn, aby odvolanie odporcu bolo doručené navrhovateľovi spolu s výzvou na vyjadrenie sa k nemu. Predmetné odvolanie bolo navrhovateľovi doručené dňa 26.6.2012.

19. Dňa 4.7.2012 doručil navrhovateľ súdu prostredníctvom elektronickej pošty vyjadrenie k odvolaniu odporcu.

20. Následne súd dňa 8.10.2012 predložil spis s opravným prostriedkom odvolaciemu súdu.

21. Krajský súd v Bratislave o podanom odvolaní rozhodol uznesením zo dňa 31.10.2012, č.k. 2Co/318/2012-78, ktoré bolo tunajšiemu súdu doručené dňa 4.12.2012.

22. Následne na základe pokynu sudcu zo dňa 12.12.2012 bolo rozhodnutie odvolacieho súdu doručované účastníkom konania. Odporca písomnosť prevzal dňa 17.12.2012, navrhovateľ dňa 2.1.2013.

23. Dňa 4.1.2013 bolo súdu doručené podanie navrhovateľa, v ktorom žiadal o vykonanie opravy chyby v písaní v uznesení tunajšieho súdu ako i odvolacieho súdu.

24. Dňa 30.1.2013 vyhotovil sudca pokyn na vydanie uznesenia podľa § 164 O.s.p.

25. Vyšší súdny úradník dňa 12.2.2013 vyhotovil opravné uznesenie č.k. 7C/66/2011-84. Prípísom zo dňa 10.4.2013 bol spis predložený odvolaciemu súdu za účelom vydania opravného uznesenia.

26. Krajský súd v Bratislave vydal opravné uznesenie č.k. 2Co/318/2012-86 dňa 30.4.2013. Predmetné uznesenie bolo následne na základe pokynu sudcu zo dňa 29.5.2013 doručované účastníkom konania a právoplatnosť nadobudlo dňa 25.6.2013.

27. Dodatkom k rozvrhu práce na rok 2013 č. 17 zo dňa 30.10.2013 bolo súdne oddelenie „7C“ pridelené novému zákonnému sudcovi Mgr. Mgr. Miriam Plavčákovej.

28. Dňa 17.2.2015 vyhotovil sudca upozornenie na neprimeraný počet pridelených vecí podľa § 30 ods. 4 zák. č. 385/2000 Z.z.

29. Dňa 14.8.2015 stanovil sudca termín pojednávania na 14.1.2016. Zároveň vyhotovil písomný pokyn, aby boli účastníci konania vyzvaní na predloženie návrhov na vykonanie dokazovania.

30. Dňa 16.11.2015 bola písomne vyhotovená vyššie uvedená výzva.
31. Písomným podaním zo dňa 08.1.2016 žalobca - sťažovateľ žiadal o odročenie pojednávania pre kolíziu s iným pojednávaním.
32. mailom dňa 13.1.2016 súd žiadosti žalobcu/sťažovateľa vyhovel
33. pojednávanie vytýčené na 14.1.2016 bolo odročené na 18.04.2016 na základe žiadosti žalobcu
34. úpravou zo dňa 27.1.2016 dal sudca pokyn na doručenie predvolania na pojednávanie na 18.04.2016 - predvolanie bolo doručené žalobcovi 29.02.2016
35. mailom zo dňa 17.04.2016 žalobca žiadal opätovne o odročenie pojednávania z dôvodu nepriaznivého zdravotného stavu
36. Dňa 18.04.2016 sa konalo pojednávanie s prejednaním veci v neprítomnosti žalobcu na ktorom súd vyhlásil rozsudok
37. Dňa 18.5.2016 bol vyhlásený rozsudok odoslaný sporovým stranám
38. Dňa 06.07.2016 bolo súdu doručené odvolanie žalobcu voči rozsudku
39. Dňa 11.8.2016 dal sudca pokyn na vykonanie úkonov spojených s predložením veci odvolaciemu súdu
40. Dňa 21.11.2016 bola vec predložená odvolaciemu súdu
41. Som toho názoru, že sťažnosť sťažovateľa nie je opodstatnená.
- V súčasnosti je vec na tunajšom súde rozhodnutá a už bola predložená odvolaciemu súdu, preto podľa môjho názoru nie je dôvodné odstraňovať nečinnosť tunajšieho súdu.
- Vec mi bola pridelená Dodatkom č. 17/2013 dňa 6.11.2013 spolu s ďalšími cca 500 vecami.
- Celkovú dĺžku konania ovplyvnila aj doba počas ktorej súd rozhodoval o procesnom návrhu žalovaného na zastavenie konania z dôvodu litispendencie, vrátane pripojenia viacerých spisov a následného odvolania voči rozhodnutiu, žiadosti žalobcu a odročenie pojednávania a následné odročenie pojednávania a v neposlednom rade odvolanie žalobcu voči rozsudku. Teda k predĺženiu konania prispeli značnou mierou aj sporové strany.»

3.3 Sťažovateľ prostredníctvom svojej splnomocnenej právnej zástupkyne na uvedené vyjadrenie predsedníčky okresného súdu a zákonnej sudkyne nereagoval, ústavnému súdu iba oznámil, že:

„(...) dávam Vám týmto na vedomie, že súhlasíme s upustením od ústneho pojednávania danej veci.“

4. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich stanoviskami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

5. Pokiaľ ide o chronológiu úkonov okresného súdu v napadnutom konaní, ktorá je uvedená v bode I 3.2 tohto nálezu, možno konštatovať, že tieto skutkové okolnosti sa spornými nestali, pretože ani sťažovateľ vo svojej replike nemal námietky proti takto opísanému skutkovému stavu. Rovnaké relevantné skutočnosti zistil aj ústavný súd z obsahu súvisiaceho spisu, preto z nich pri posudzovaní napadnutého konania vychádzal, avšak opomenul duplicitné opísanie týchto úkonov.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. (...)

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní o zaplatenie sumy 20 000 € z titulu náhrady nemajetkovej ujmy spôsobenej nesprávnym úradným postupom súdneho exekútora vedenom pod sp. zn. 7 C 66/2011 dochádzalo k porušovaniu základného práva sťažovateľa (ako navrhovateľa) na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov (...).

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná (...).

Ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov“ garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie veci v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03).

Ústavný súd vo svojej rozhodovacej činnosti konštantne vychádza z názoru, že účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu (napr. II. ÚS 26/95).

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka konania a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou ESLP ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií ústavný súd postupoval aj v danom prípade.

1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, ústavný súd konštatuje, že dĺžka tohto občianskoprávného konania podľa názoru ústavného súdu nebola závislá od zložitosti veci. Napokon, skutočnosť, že by napadnutá vec bola fakticky alebo právne zložitá, netvrdila ani predsedníčka okresného súdu a rovnako tak neučinila ani zákonná sudkyňa v napadnutom konaní.

2. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľa v preskúvanom konaní, ústavný súd okrem toho, že sťažovateľ opakovane požiadal o odročenie nariadeného pojednávania, nezistil žiadnu významnú okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na jeho ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v predmetnom konaní k zbytočným priesťahom. Pokiaľ sťažovateľ vo veci podal odvolanie, ústavný súd pripomína svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej využitie možností daných účastníkom konania procesnými predpismi (napr. v aktuálnom čase podľa Občianskeho súdneho poriadku) na uplatňovanie a presadzovanie ich práva v občianskom súdnom konaní spôsobuje síce predĺženie priebehu konania, nemožno ho však kvalifikovať ako postup, ktorého dôsledkom sú zbytočné priesťahy (napr. I. ÚS 31/01).

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v predmetnej veci a predovšetkým konštatuje, že okresný súd bol v napadnutom konaní bez akýchkoľvek zákonných alebo iných relevantných dôvodov nečinný v období od 25. júna 2013 do 14. augusta 2015 (viac ako 2 roky).

Uvedená nečinnosť okresného súdu nie je ničím ospravedliteľná, pretože počas viac ako dvoch rokov okresný súd nevykonával vo veci úkony, ktoré mali smerovať k odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľ ako navrhovateľ v predmetnej veci počas súdneho konania nachádza, čo je základným účelom práva zaručeného v citovanom článku ústavy (pozri napr. I. ÚS 41/02). K uvedenej nečinnosti, a teda k zbytočným priesťahom pritom nedošlo v dôsledku zložitosti veci a v zásade ani správania účastníkov, ale v dôsledku postupu súdu. Na „objektívne okolnosti“, teda na množstvo „vybavovaných“ vecí, na ktoré v danej veci poukázala zákonná sudkyňa, nebolo možné prihliadať. Ústavný súd už v podobných súvislostiach viackrát vyslovil (pozri napr. I. ÚS 23/03 a v ňom cit. predchádzajúcu judikatúru ústavného súdu), že nedostatočné personálne obsadenie súdu a nadmerné množstvo vecí, v ktorých sa musí zabezpečiť súdne konanie, by mohlo len

dočasne ospravedlniť vzniknuté prierahy, a to len v tom prípade, ak sa na ten účel prijali včas adekvátne opatrenia. Ústava v čl. 48 ods. 2 zaväzuje predovšetkým súdy ako garantov spravodlivosti, aby prijali príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie vecí – a teda vykonanie spravodlivosti – bez zbytočných prierahov. I keď nie všetky nástroje na vyriešenie tzv. objektívnych okolností sa nachádzajú v dispozičnej sfére vedenia súdu či konajúceho sudcu, nemožno systémové nedostatky v oblasti výkonu spravodlivosti pripisovať na ťarchu účastníkov súdneho konania a mieru ochrany ich práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy oslabiť poukázaním na dlhodobu obmedzenú personálne kapacity príslušných súdov (pozri napr. I. ÚS 119/03). Okrem uvedeného ústavný súd opakovane zdôraznil, že pri posudzovaní toho, či bolo porušené právo sťažovateľa na prerokovanie vecí bez zbytočných prierahov, posudzoval postup súdu, a nie to, či toto právo bolo porušené činnosťou (nečinnosťou) alebo postupom konkrétneho sudcu vybavujúceho danú vec. Preto pri posudzovaní odôvodnenosti sťažnosti nemožno prihliadnúť na skutočnosti označované ako objektívne vo vyjadrení okresného súdu (I. ÚS 6/06).

Na námietku okresného súdu, že sťažnosť je neopodstatnená, pretože 18. apríla 2016 bol vo veci vyhlásený rozsudok, ústavný súd poznamenáva, že sťažnosť na ústavný súd podal sťažovateľ 5. januára 2016, teda v čase, keď napadnuté konanie meritórne skončené nebolo, preto nebolo možné prihliadnúť ani na túto námietku okresného súdu.

Vzhľadom na uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie práva sťažovateľa na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prierahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a v čl. 6 ods. 1 dohovoru, tak ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 1.

4. Pretože vo veci bol 18. apríla 2016 vyhlásený rozsudok, ústavný súd nevyhovel návrhu sťažovateľa podľa § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde a o tomto návrhu sťažovateľa rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto nálezu v bode 4.

5. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie.

Sťažovateľ požadoval priznať finančné zadosťučinenie vo výške 5 500 €, „teda 1.000,- EURO a viac za každý rok stavu právnej neistoty sťažovateľa o výsledok

kompenzačného konania o odškodnení obete porušenia práva zo strany Slovenskej republiky“.

Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k záveru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 dohovoru nie je dostatočným zadosťúčením pre sťažovateľa. Uznal preto za odôvodnené priznať mu aj finančné zadosťúčinenie podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti s prihliadnutím na všetky okolnosti zisteného porušenia práv sťažovateľa považuje za primerané vo výške 1 500 €. Ústavný súd pritom prihliadol aj na to, že cieľom primeraného finančného zadosťúčinenia je zmiernenie nemajetkovej ujmy, nie prípadná náhrada škody (napr. II. ÚS 67/03), ako aj na to, že okresný súd v posudzovanom konaní 18. apríla 2016 vo veci meritórne rozhodol.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťúčinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 2.

6. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Sťažovateľ si uplatnil trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátom za dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia a spísanie sťažnosti z 29. decembra 2015). Za dva úkony vykonané v roku 2015 patrí odmena v sume dvakrát po 139,83 € a režijný paušál dvakrát po 8,39 € (v zmysle § 1 ods. 3 a § 11 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov), preto trovy právneho zastúpenia sťažovateľa predstavujú celkove sumu 296,44 €.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd o uplatnených trovách konania sťažovateľa rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 3 výroku tohto rozhodnutia.

7. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod „právoplatnosťou rozhodnutia“ uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. októbra 2017